

Algiri sebek Áp-tÁse.

Hozzájadt: hajás mester
2007. január 25. Csütörtök 18:37
Utolsó frissítés 2009. november 14. Szombat 10:27

A hajás Áp-tÁsÁnek egy internetről letöltött terv alapján kezdtem hozzá, a cikkben az eddig megszokott mádon, "IÁp-srÁ-l-Áp-sre" mutatom be a hajás Áp-tÁsÁt.

2005 novemberében kezdtem el egy algéri sebek Áp-tÁsÁt F. Chapman terve alapján. A terv itt látható, az internetről letöltöttem le, Ás egy digitális másolás Ázernél nyomtatattam ki 1: 50 méretarányban. A rajzon az eredeti IÁptÁk van adva svéd, angol Ás francia lábban, ebből kell Átszámolni metrikus mértékre.

Ráviden a hajás-pus tÁrtÁnetÁbál: barbareszk kalások fejlesztették ki a XVII szd. elején a fÁldkÁzi tengerei gÁj, a tÁzerÁ fokozása Árdekben, megtartva az evezés használat lehetősÁgét, Ás használják a XIX szd. kÁzepén Ájtette a spanyol Ás a francia haditengerészet is. Nem csak hadi, de kereskedelmi forgalomban is elÁfordult. Az Áp-tÁs szokásos lamellás Ásszerakás mádszerrel indult, a terv alapján megrajzoltam a gerinc Ás borda sablonokat ezeket papÁ-rbÁl kivÁgtam Ás az alaplemeze tapÁtarasztÁval ráragasztottam, ez a mádszer sokkal pontosabb kivÁgÁst biztosít, mint a szokásos karbon papÁ-ros ÁtmÁsolás. ÁrdekességÁgÁp elmondom, hogy a bordasablonok kidolgozásÁ szám-tÁgÁpet használtam, a rajzokat scanneltem, kettÁvÁgtam, tÁkrÁztem, majd Ájra illesztettem, ez Ágy sokkal pontosabb elÁjárás mind a fÁloldal karbon papiros ÁtmÁsolás. Persze ez egy tÁrelemjÁtÁk, mert ahhoz hogy pontosan illeszkedjen, szÁksÁg van a scannelÁs utÁn egy-kÁt fokos forgatÁsra, Ás a scannelÁsnál is el kell talÁlni a megfelelő bontÁst ahhoz, hogy a máret ne vÁltozzon. Mivel a bordarajz a palÁnkozott máreteket adja meg ebből a palÁnk vastagsÁgÁt - nálam 1mm - le kellett venni. A lamellák kivÁgÁsa utÁn a papÁ-rt lemosÁssal eltÁvolÁtottam, a hajás vÁzÁt ÁsszeÁllÁtottam, Ás a gÁrbÁleteknek megfelelően lecsiszoltam. VigyÁzni kell arra is, hogy a hajás elején Ás vÁgÁn, ahol a vÁ-zvonal hajÁsa nagy, a bÁvÁlÁ oldalon megfelelő rájhagyÁssal dolgozzunk, kÁlÁnben a palÁnkna nem lesz megfelelő a felfekvÁse.

Az Áp-tÁs korai fÁziséjÁl nincs kÁp, mert akkor még nem volt digitális gÁp, ezÁrt csak szÁbeli beszÁmolás. A gerinclemez kiszabÁsÁnÁl a gerincet figyelmen kÁ-vÁl hagytam, az csak kÁsÁbb kerÁl felragasztÁsra. EzutÁn kÁvetkezett a fedÁlzet palÁnkozÁsa, majd a mellvÁdet tartÁ bordák elkÁszÁ-tÁse, ehhez egy tartÁkeretre volt szÁami a sÁlya hosszÁra csavarozott kÁt fÁggÁleges, a felsÁ rÁszÁn a mellvÁd Á-vÁnek megfelelően ledolgozott rÁteglemez bÁl Ás az erre szÁgezt vÁ-zsintes tartÁlemezbÁl Ájlt, aminek kÁzepÁt a mellvÁd felsÁ vonala szerint kivÁgtam, a bordák helyén kis bevÁgÁsokat alkalmaztam. A bordákat ezekbe illesztve a fedÁlzethez ragasztottam. EzutÁn a kÁtoldali ÁgyÁ fedÁlzet kÁvetkezett. HasonlÁan oldottam meg az orr Ás a tat Áp-tÁsÁt is.

Mivel a hajás nem kitbÁl ÁpÁl a megfelelő nyersanyag elÁteremtÁsÁrÁl magamnak kellett gondoskodni, a bordákat Á gerinclemez kÁ-sÁrletkÁppen - sokaknak talÁn megdÁbbentÁ mádon -5 mm-es laminÁl padlÁbÁl kÁszÁtettem, tÁkÁletesen bevÁjt, kissÁ nehÁz fÁrÁszelni, de csiszolni annÁl kÁnnyebb Ás a palÁnkozÁs utÁn semmi nem láj belÁle. A tÁbbi anyag vÁrtÁs bÁkk, ami rági kiselejtezt irodabÁtorokbÁl származik, valamikor még fÁjbÁl gyÁrtott azokat. Marjai is ezt ajÁnlotta. Sajnos a kÁszlet lassan kimerÁl. A feldolgozÁshoz kell nÁhÁny alapgÁp, amit máj bemutatam egy korÁbbi cikkben. A bordázatra egy rÁteg palÁnk kerÁl, 1mm vastagsÁgÁ, 4mm széles, 120 mm hosszÁ csÁ-kokbÁl, de a vÁgeken természetesen elkeskenyednek, szélesednek Ás rÁvidÁlnek a szÁksÁg szerint felrakÁs a kÁvetkezÁ, a máretre vÁgott palÁnkot vÁ-zbe Ájtattam, Ágy nagyon kÁnnyen hajlik. Az ÁlÁt Ás a kÁzt bordákat faipari ragasztÁval bekentem, a kÁt vÁgÁt pedig pillanat ragasztÁval ragasztottam, majd megfelelő hÁmÁrsÁkltre beÁllÁtott vasalÁval a helyén szájÁtottam, Ágy tÁkÁletesen idomul a felÁltre, a ragasztÁ kÁtÁ zavarja, sÁt elÁsegÁ-ti, hogy az anyag nedves. Arra kell nagyon vigyÁzni, hogy a bordák kÁzt a vasalÁt ne nyomjuk erÁsen, mert a palÁnk akkor belapulhat. A szÁgezÁs ennél a máretarányÁl megvalÁsÁthatatlan, kÁpzeljÁk el, e cm-es szÁgefj a maketten 50- szer kisebb, 0,4 mm lenne.

Ásjabb kÁpek az Áp-tÁsrÁl:

Á

A továbbiakban kevesebb szöveg lesz, az Áp-tás folyamatát inkább képekben szeretném bemutatni.

{mospagebreak title=2.rész}

A cikk első részét azzal zártam, hogy az Áp-tás további folyamatjáról is beszélni fogok megjelentetni a lapomban. Nos elérkezett az a pillanat, amikor azt hiszem, ezt érdemes megtennem.

Következzen először néhány tájékoztató:

A hajás Áp-tás famunkáiban semmi olyan nem volt, amit mások már ne látnak volna meg, úgyhogy azzal nem foglalkozom. A festéshez nincs valami nagy trükk, és főleg is tőle, mert ha ekkor az ember elront valamit, azt már lehet kijavítani. Ágy érzem most se nagyon remekeltem, először azt gondoltam, hogy csak picolok és lakkozok, de a picolás után olyan foltos volt a hajás oldal, hogy visszatértem a festéshez. Nem tudom, mások hogyan csinálják, nekem ez a picolás sose jön be. A festés után, a festett részeket egyaránt matt fényű, hígított lakkal ecseteltem aranyozás volt a legkellemetlenebb, mert a festék olaj bázisú volt, beszívórgott a maszkolás alá, és ráadásul napok kellett várni mire megszáradt.

Á

Á
Á

Á%os nÁhÁny kÁzeli kÁp:

Á
Á

Á
Á

Ami azt illeti fÁnykÁpÁsznak se vagyok igazÁn valami nagy tehetsÁg, sose sikerÁl igazÁn jÁ kÁpeket kÁszÁ-teni. tÁ sÁtÁt, vagy tÁ vilÁgos, vagy Áletlen, Ás mindig Áppen ott van ÁrnyÁk, ahol nem kellene.

ValÁszÁ-nÁ± a vaku a fÁ bÁnÁs, Ás termÁszetes fÁnyben biztosan jobb lenne, de hÁt egy panelban hol van termÁs fÁny.

Ebben az ÁllapotÁban a hajÁst mÁr csaknem teljesen kÁsz, mÁg a tatsÁtor vÁzÁjt kell elkÁszÁ-teni, Ás a taffelÁpÁ-tmÁny oldalÁra, az ÁgyÁ° IÁ'Ások alÁ jÁn mÁg mindkÁnt oldalon 6db dÁ-szÁ-tÁ' tÁbla, ami sajnos a terv kidolgozva, arra nekem kell valamifÁle arabeszket kiÁtlenem. De ezeket majd csak kÁsÁ'bb fogom megcsinÁlni, kell valami vÁltozatossÁg a munkÁjban.

Á%pp ezÁrt most ÁttÁrek az Ágyuk elkÁszÁ-tÁsÁre. Kell 4db elÁ'renÁzÁ' 12 fontos, 16 db oldalra nÁzÁ' 6 fontos, Á fontos a taffelÁpÁ-tmÁnyre, Ágyhogylasz mivel foglalkozni az elkÁvetkezendÁ' tÁli estÁken. Azt, hogy mikÁpp gyÁrt mÁg nem dÁntÁttem el, valamikor kÁ-sÁrleteztem ÁlomÁntÁssel, nos akkor nem valami jÁl sikerÁlt, most Ájra megprÁbÁlom, ha nem jÁn be, akkor esztergÁlyozom fÁbÁl, mert fÁmesztergÁjm nincs.

TehÁt valÁszÁ-nÁ±leg januÁr is lesz mÁr, mire a kÁvetkezendÁ' rÁsz sorra kerÁlhet, addig is mindenkinek jÁ ÁpÁ-tÁst.

hajÁsmester

{mospagebreak title=3. rÁsz}

Jácskáján megkésve, aminek okairól nem akarok írni, folytatom a sebek áprós-társának bemutatását, ami az ügyek elkészítésétől kezdve. Ez annak is komoly munka, aki ehhez megfelelő gépekkel rendelkezik, hájt még az olyannak, aki ehhez semmi sincs. Mit tehet? Elkészítette, ha van hozzá egy alkalmas ismerős, vagy készen megvárja, vagy valahogy megkésze vele.

En ezt csináltam. Először próbálkoztam az alomfűtéssel. Később probléma adódott, az alom felhőlete túl durva lett még talán le lehetett volna csiszolni, de az íntecsbe nem tudtam megfelelően készpontos furatot készíteni. Furat nélkül az ügyös meg semmilyen.

Esztergálni fűtést, csak ez maradt, mert ehhez egy eszközt otthon is készíthet barkácsolni. Mint ezt itt.

Az alapja egy falpra ragasztott műanyagcső, aminek fejébe egy levágott fejű facsavart fogtam, vele szembe tartva csőcs egy L alakúra készíthető lapba süllyesztett járatok villanymotor tengelye. Egy készítményből lemez kész. Túl sokat nem akartam vele bajlódni, ezért csak ideiglenesen lett ragasztva az egysz pillanatszerűen. Megelőző vastagságú fa rődből levágtam az alapanyagot, a későbbi részbe szűkszerűen vastagságú fűrészvel befűtött egyik felét behajtottam a facsavarba, a másikat a villanymotor tengelyére hűztam és már indult is az esztergályozás. A furat készpontos lett. A későbbi részbe a pontossága nem olyan fontos, mert a készítmény kőzzel kell vezetni. Az elkészült ügyös oldalát ártam és egy vaskony rődből levágott csapot vertem bele. Most már csak a bronz szálakra akril festékkel kellett lefesteni és kész. Persze nem olyan látványos mint a fém, de ha jól megválasztja a fémbe a furat esztergályozott ügyös sem éppen teljesen megoldható a korabeli lávegeknek. Itt mindenféle kőpp a precíz fűtés lenne a jó, de házilag kivitelezhetetlen.

Az ügyös talpak elkészítéséhez az itt látható fém sablont készítem. Ezt egy megfelelő vastagságú alomfűtéssel, egy krokodil csipesszel ragasztom, a szabad végénél satuba szorítottam, a hozzájárulhat a részen lombfűtővel készítem, aztán a részlel kiigazítottam, majd kivéve a satuból a másikat oldalánál befogtam. A gy megmunkálva befejeztem. A kerekeket a csővekhez hasonlóan mádon esztergályoztam, az íntecszeragasztás meg elől íntéssel nehezséget nem okozott, ahogy a tengelyek elkészítését sem. Aztán pácolás, és a csővek felhő a lafettára. Itt a szűgnek elő kell írni, mert elől íntésben beverhetetlen, vagy mindent szőtrepsz. Hogy miért nem festetem párosra az ügyös talpakat? Mert úgy gondoltam, ez egy kalászhajás, ráadásul berber, és nem valószínű, hogy mindenben készíthető az európai szokásokat.

Az ügyök felrakása a fedélzetre nem jelentett igazán nagy munkát, mert a tervből teljesen nyilvánvaló, hogy fixre voltak készíthető és nem rendelkeztek vontató készletekkel, azaz nem lehetett előre hátra mozgatni őket. Akkor hogyan készíthető? Nos a korláton áthajolva, ami nem lehetett valami kellemes elfoglaltság egy tétkészlet hevőben. Azért volt mindez, mert a mozgatáshoz nem volt előg hely. Ezért nincs ügyös ablak sem.

Végül a hűtő kőp a hajásról, melyen már rajta van a tártor vőza, és a taffelőp-tmány oldaldő-sze is. Ez fű kifaraghatatlan volt. Ezt az egyszerű dő-szt vaskony rőzdről hajlítottam és aranyfestéssel ellátva, az oldallapok ragasztottam, nem éppen a legjobban sikerült.

Á

Â Ezek a képek kiss  jobbak mint az előzőek, mert természetesen f nyben készültek,  s megtanultam azt is, hogy a felbontással nem szabad dolgozni, mert ez olyan hatást kelt, mintha nagy t  alá helyzen nk a haj t, ami  gy a részletekben már nem valami szép képet mutat. A képélesség még mindig nem a legtökéletesebb.

Az építésben már jóval előbbre tartok, a vitorlákat megvarrtam, most készülnek a vitorla rudak. A befejező cikkem fog sz lni.

 cedv zzlettel: hajómester

 

{mospagebreak title=4.r sz} 

Ebben a részben a vitorlázat elkészítéséről, a k t lfon sr l, a haj ra való felszerelésről tájékoztatom az

Megfigyeltem, a haj  p t sr l sz l  cikkek nem sokat foglalkoznak ezzel a t m vel, ezért a bemutatást most b veszem az előző részekhez képest.

 

A hajó vitorl zata az alábbi tervrajz szerint k sz l t 

Â

Â

Ez egy spanyol sebek vitorla tervezete, de mivel a hajók 80 %-ban megegyezik az algák-ri sebekkel, a vitorlák is bizonyára hasonlóak voltak.

Â

A vitorlákhoz a rozsdavérrel szembe kellett állítani a mediterráneumban elterjedt elterjedt volt, ahogy az a korabeli festményen is látható. A kalózok főleg a tengeren kedvelték ezt a hajók szint, ami már a legújabbal felismerhető. Később a sokat használt, agyonmosott pamutvászon. Ebben a szőnyegben nem volt, ezért a felhasznált anyagot kellett volna felhasználni, de a felhasznált anyagot el kellett volna használni, ami csökkenti a merevséget. Az alábbiakban a vitorla elkészítését láthatjuk.

Â

Â

A vitorla kiszabásához a tervrajzról másolatot készíthetünk egy papírral. Erre rajzolom a beszegítésre szánt kiegészítő felhajtáshoz 10 mm-t. Ez az anyag vastagságát fél centiméterre, a vastagabb anyagot fél centiméterre, a vékonyabbat fél centiméterre kell. A vitorlacső-kok varrások vonalait is ábrázoltam, ami megkönnyíti majd a további munkát. Ez a szabásminta.

A vásznat keményítővel kell kezelni, majd finoman kivasaltam. Ettől a vászon merev lesz, ami megkönnyíti a pontosabbá teszi a szabást. A szabásmintát a vászonra helyezve, néhány ponton ragasztással a vászonhoz rögzítve, puha, 2B-s, tompa hegyű ceruzával egy vonalzóval elválasztom a rajzra. A szabásmintát az anyagról levéve, a hiányzó részeket kiegészítettem. Arra is figyelni kell, hogy az anyag szöveti vonalai megfelelően essenek. Ezt fél centiméteres a hátrószél alakú vitorlákra is lehet elszőni.

A kivételként a készítésben varrásokkal a vitorlacső-kokat imitálni a vonalat, majd a kész olajjal a készítés. A vitorla hosszabb oldalán pontosan a szabási vonal mentén, a további részen kb. olyan 2 cm hátrószéllel. Ez azért kell, nehogy a készítés során kellemetlenül meglepetésben legyen a készítés azáltal, hogy nem lesz elegendő anyag. A felhajtás, a varrás során az anyag hátrószél. Az utolsó oldal beszegítésénél nem biztos, hogy az eredetileg rajzolt vonalon adja ki a megfelelő alakot, ezért minden beszegítés után a szabásmintával ellenőrizni kell, és ha kell, a rajzot módosítjuk. A sablonról természetesen a már beszegített oldal felhajtási fél centimétert levágjuk.

Â

Â

Â

Â

A hosszabbik oldal mentén megkezdtem a beszélgetést. Ennek első lépéseket a vitorla szegélyét bevezetem, azt a felhajtási vonalra fektetve egy 15 cm hosszú fémlemezt, forrasztással a csatlóval felereltem rajta a kábelre és a rőszket a szájra vasaltam. Lépésekenként ilyen módon végigmentem a vitorla oldalán. Ezt megismételtem újra a második felhajtással is. Ekkor már nem vizeztem, mert a víz az első felhajtás visszaegyenesezik. Ha a gyesegek voltak, a vitorla szegélye teljesen egyenes fog adni.

Á

Á

Aztán varrásokkal végigvarrtam, majd a többi szegélyt megismételtem ezeket a lépéseket. Előtte persze a felhajtási vonal mentén levágtam. Az első vitorla kivételével minden szegély pontosan a vonalra került, ott kissé igaztani kellett. Ilyen okok miatt, ezért mindig a hosszanti varrások cső-kokra merőleges oldalt hagyjuk utolsónak, mert nem mutat valami jó, ha az oldal nem párhuzamos a cső-kokkal. Ez a leírás természetesen csak a latin vitorlára igaz, más alakoknál más a szabály.

Lehet más módszer is. A behajtott félre egy maszkoló cső-kot ragasztunk. Ilyenkor a vízszint nem vizezzük. A felhajtás ugyanúgy történik, mint az előző esetben, vasalással a cső lemezzel. Végül a ragasztó cső-kot lefejtjük a behajtott végére vasaljuk. A cső-k leszedése meglehetősen macerás, ha ugyanis nem vagyunk óvatosak, a szájak szájakat magával viszi az anyag rojtos lesz. Ezért nem szoktam alkalmazni, annak ellenére, hogy sokkal pontosabb eredményt érhet el vele, mint az előzőben leírt módszerrel. Ha valaki kissé merev vitorlaszövet akar, a papírt akár szegélyben is hagyhatja,

A vitorlákra még egy erősítő cső-kot is kellett varrni a fogószálak kábeleket számára. Ez úgy készült, hogy egy 10 mm vízszintes cső-kot oldalánál 3-3 mm-t felhajtottam kábelre, a vitorlára rajzolva a felvarrás helyét, 5 cm-ként technokodragasztottam, majd levartam. Ez volt a legnehezebb.

Aztán a kész vitorlát újra jó kimostam, és óvatosan kivasaltam. Ez az óvatos azt jelenti, hogy a vasalás csak rajhelyezték, nem hőzogatjuk, mert ekkor a vitorla olyan mértékben deformálódik, hogy kezdhetjük el a munkát a munkát.

A vitorlát kábelrel is el kell látni. Ezek a szegélykötő cső a fogószálak kábeleket. A fogószálak kábeleknél jelentkező gyakori probléma, a kábeleket vissza állnak, gyakran természetellenes pozícióba vesznek fel. Ezen ön úgy segítettem, hogy a végüket egy csepp ragasztással a fogóhoz.. A többi munkát nem akarom részletezni, mert az egy szakkönyvet is megírtam.

Miután elkészültek a vitorlák nekikezdtem a vitorla rudaknak. Ezt a sorrendet mindenkinek ajánlom, mert a vitorlát a legnagyobb igyekezettel sem sikerül mindig pontosan varrni, és ha a kész vitorlák rövidnek bizonyul az nagy bosszúság. Az OBI-ban vásárolt barna rudakból faragtam ki ezeket megfelelő alakra és méretre. Az első cső felvitt a rudra a darabok készült. A rudakat erősen hűtött barna festékkel szívtattam.

A kátfőtácoltszerelési munkákat nem akarom részletezni, mert erről is rengeteg az irodalom. A kátfőtácoltat a tervrajz alapján a hajárúval kátfőtácoltat kátfőtácoltat alapján kátfőtácoltat.

A kátfőteleket Á-gy fontam. Primitív, mint minden magam készítetté gácp, de jóval másképp.

Á
Á

Á

A kátfőtelek anyaga Anchor nevű horgoláscső. Kapható 10, 20, 40, 60, 80 mm-es vastagságban. Az ettől vastagabb kátfőteleket persze sodorni kell. Ezek kombinációjából viszont rengeteg sok máret hozható ki, olyan sok, amennyire nincs is szükség. Mivel csak fehér szálban kapható a festés kikerülhetetlen volt. Ez a használati utasítást követve egyszerű dolog. Az állókátfőtácoltatához barna ruhafestéket használtam. Mivel a gombolyag egyben nem festhető, motring kátfőtácoltatam beléle úgy, hogy a dohányzást asztal szélére tekertem, hogy fessze ne gabalyodjon több helyen csőnél lazán. Itt kátfőtácoltattem, aztán festettem, szárítottam, majd egy paprhengerre csavartam. A futókátfőtácoltat festéséhez alábbi keveréket használtam. Egy dl vízben megfőzök 2 db teafiltert, 2 kávfőskanálnál kávfőtácoltat és egy csipetnyi szárga ruhafestéket teszek bele, ezzel egy tejeskávő szálnál állítottam. A fonalat egyszerűen átházom az oldaton, paprhengerre csavarom és szárítottom, úgy ahogy a kátfőtácoltat.

Egy jó tanács. A kátfőteleket mindig a sodrás elött fessék meg.

Kátfőtácoltat a hajárú kátfőtácoltatáról és vitorlázatáról.

Á
Á

Á
Á
Á
Á

Á
Á
Á
Á

Á
Á

Á
Á

Á
Á
Á
Á

Á

Eredetileg úgy terveztem, hogy ez lesz a befejező rész, de nagyon sok munka van még hozzá. Olyanok, mint a csónak, a horgony, evezők stb, ezért ez a rész nagyon hosszú lenne. Így gondoltam, hogy az eddigi részt most ismertető további munkáim pedig egy újabb cikket írok majd.

Huszár László